

Budget

2024

Öpartiets tilläggsbudget för 2024

På kommunfullmäktiges möte den 12 juni beslöts en revidering av KFS 01:3 Bestämmelser för budget och budgetuppföljning. I ärendet lade vi följande yttrande, eftersom vi hade dåliga erfarenheter inför budgetprocessen för 2023. *”Det är av yttersta vikt att en budgetprocess är inkluderande, transparent och tillgänglig för alla politiska partier. Det finns oro hos oss över att oppositionspartier kan få svårt att lägga en egen budget i och med denna nya process. Det är av yttersta vikt att politisk ledning visar ökad transparens och involverar oppositionen i processen.*

Transparens är nyckeln till en sund och demokratisk budgetprocess. Genom att erbjuda tillräcklig information och underlag kan politiska partier få en tydlig bild av de föreslagna förändringarna och deras konsekvenser. Detta gör det möjligt för oppositionen att göra sina egna prioriteringar och ge konstruktiv input till budgetarbetet.

Att bjuda in oppositionspartier att delta aktivt i budgetprocessen är avgörande. Det ger dem möjlighet att bidra med sina perspektiv, idéer och förslag. Genom att inkludera olika politiska åsikter kan en mer balanserad och representativ budget skapas, vilket gynnar hela samhället.

Det är också viktigt att politisk ledning skapar en atmosfär av öppenhet och dialog. Genom att främja en kultur där olika åsikter respekteras och beaktas kan man bygga förtroende och samarbete över partigränserna. Detta kommer i sin tur att gynna kvaliteten och legitimiteten hos den slutliga budgeten.

I en demokratisk process är det avgörande att oppositionspartier har möjlighet att utöva sin demokratiska rättighet att lägga fram sina egna budgetförslag. Genom att säkerställa tillgången till relevant information, transparens och delaktighet kan vi främja en inkluderande och ansvarsfull budgetprocess som gynnar alla medborgare och det politiska systemets trovärdighet.”

Vi kan idag konstatera att det inte fungerat enligt vårt särskilda yttrande.

Vi kommer därför föreslå förslag till ökade intäkter under 2024, för att så långt det är möjligt att minimera besparingskraven i kommunens kärnverksamheter skola, vård och omsorg. I budget för 2024 ska barn- och utbildningsförvaltningen spara totalt 11 miljoner och socialnämndsforvaltningen 8.140 mkr.

Vi går in i en svår ekonomisk period både 2024, 2025 och 2026. Ett underskott på 132.520 mkr 2024, men genom att använda oss av de tidigare årens överskott i den s.k. resultatutjämningsreserven med 71.8 miljoner 2024 och ett återtagande av uttag av skatt på **19,25**. År 2025 och 2026 ligger underskottet på 60 till 85 mkr.

Politikernas största uppgift som vi ser det, är att värna kommunens välfärd, skola, vård och omsorg. Därför ska det återigen påpekas att det var ett stort fel av f.d. Ekeröalliansens partier att sänka skatten 2021. För 2022 och 2023 hade det gett en intäkt på 55 mkr, vilket gjort att vi hade haft ett bättre läge inför 2024.

Politik är att våga och vilja! Vi vill i första hand behålla och på sikt förbättra inom kommunens välfärdsområden Skola, Vård och omsorg.

För att kunna göra detta behöver vi i första hand återställa skattenivåerna som vi hade tidigare (2021). Det skulle innebära en intäkt på 29.800 miljoner.

Vi som politiker måste även våga se på våra egna kostnader i den kommunala budgeten och föregå med gott exempel. Inför 2023 års budget föreslog vi vissa justeringar inom den centrala politiska organisationen genom minskning av antalet nämnder och dess arvoden. Det togs beslut att lägga ner tekniska nämnden och planutskottet, men som ersattes med inrättandet av två utskott till under kommunstyrelsen, (kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott och klimat- och hållbarhets utskott). Vi anser att dessa utskott ska ligga på KS au, eftersom utskotten ligger under KS och det är så gott som samma politiker som sitter i kommunstyrelsen som innehar dessa platser.

Först är ärenden uppe för beslut i samhällsbyggnadsutskottet tillika miljö- och hållbarhetsutskottet för att sedan vandra vidare till KS au och avslutas i KS, därmed tas samtliga beslut i tre utskott av kommunstyrelsens representanter. Vi avser även att ta bort de extra 3 kommunalråden.

För att behålla och reducera underskottet för 2024 anser vi i andra hand att skattesatsen behöver ökas tillfälligt med ytterligare 11,3 öre, vilket gör en skattesats på **19,36**.

Vi måste se till att hela vår kommun får leva och utvecklas utifrån sina behov och möjligheter och inte lägga ner förskolor, skolor. Närhetsprincipen måste även inkludera dem som är bosatta i kommunens landsbygdsområden.

Barn och utbildningsnämnden

Ekerö kommun ska vara en bra kommun att växa upp i. Vi ska ha en modern skola och vara en av landets bästa skolkommuner, inte bara när det gäller grundskolan utan även se till att våra elever klarar sig på gymnasienivå. För att bli det måste vi ha små barngrupper och fler behöriga och inspirerande lärare. Alla elever i Ekerö ska få stöd att få de kunskaper som hen behöver för att nå sina drömmar.

Lärartätheten och andelen behöriga lärare är viktiga faktorer för elevernas möjligheter att tillgodogöra sig kunskap. Därför behöver vi fler behöriga lärare. Öpartiets mål är att Ekerö kommun ska kunna mäta sig med övriga kommuner i länet. Vi behöver ändamålsenliga och väl underhållna lokaler. Alla barn ska känna sig trygga och välkomna i sin skola. Högre löner och karriärmöjligheter för lärare är viktigt för att vi ska kunna konkurrera med övriga skolor i länet.

Det viktigaste för en kommun med god livskvalitet är att hela kommunen ges långsiktiga förutsättningar att utvecklas. Tätort och landsbygd är beroende av varandra för att skapa ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. En förutsättning för att vilja och kunna leva och bo i landsbygden är att det finns förskolor och skolor i närområdet. För att vi som kommun ska kunna erbjuda elever och föräldrar möjlighet till valfrihet och att följa närhetsprincip som nämns i skollagen, krävs en långsiktig satsning på landsbygds-skolor och förskolor.

För att elever och föräldrar ska våga välja Munsö skola behövs det en ordentlig satsning för att visa att detta är en långsiktig satsning. Vi vill därför återta det utvecklingsarbete som pågått tillsammans med Unesco från år 2005 fram till 2016, med stöd av pengar från Likvärdig skola. En projektledare anställs för att åter påbörja och driva ett utvecklingsarbete om hur Munsö skola och förskola samt Adelsö förskola kan använda sig av sin unika miljö, som tidigare världsarvsskola och utveckla den profilen med syfte att stärka kvaliteten i skolan och öka attraktionskraften i skolan. Detta ska göras i samverkan med föräldrar, skolpersonal, samt föreningsliv och näringsliv i närområdet.

Intäktsökningar

Förstärkning av budgetram	+5.900
---------------------------	--------

Kostnadsökningar

Uppräkning ”peng” 1-16 år	-5.900
	0

Socialnämnden

Ekerö kommun ska vara en bra och välkomnande kommun för alla. Ingen ska behöva oroa sig för att inte få den hjälp och den omsorg hen behöver. De äldre på Ekerö blir fler och fler. Många är friska men åtskilliga behöver stöd från kommunen. De flesta äldre vill bo kvar i sin invanda miljö. Kommunen måste därför kunna erbjuda en hemtjänst med hög kvalitet och flexibilitet.

Vi anser att stödet inte bara ska handla om att ge de äldre stöd för att kunna bo kvar hemma så länge som möjligt.

Det ska finnas en valfrihet som gör att man även som äldre eller omsorgstagare kan känna sig trygg. Ekerö måste kunna erbjuda många olika boendeformer och många olika former av stöd. Det ska vara tryggt och värdigt att åldras i Ekerö.

Öpartiet anser att kommunen bör se till att det finns tillgång till en s. k. ”Fixar-jour”, d.v.s. någon som kan hjälpa äldre invånare med riskfyllda vardagssysslor.

Många äldre önskar komma till ett mindre boende gärna med gemensamhetslokaler, som ger möjlighet till socialt umgänge. Denna typ av boende saknas i kommunen idag. Behovet av boendialternativ dit den äldre kan flytta när vederbörande fortfarande är relativt frisk och pigg behöver tillgodoses även i kommunens landsbygd, oavsett fas i livet. Det tidigare Färingsöhemmet vore lämpligt för denna typ av boende.

Vi vill se att en enkät görs hos 70 åringar och uppåt över hur de vill bo och att det utreds möjligheter till äldreboende i kommunens olika delar av kommunen. Kan Värmdö kommun bygga äldreboende för de gamla på Justerö bör Ekerö kommun klara av detsamma.

Flera kommundelar saknar samlingslokaler för unga och äldre, det vill säga lokaler dit de kan gå för att umgås, läsa, spela spel eller delta i en aktivitet eller kurs. Stockbygården i Stenhamra är ett gott exempel på hur sådana lokaler kan organiseras och drivas.

Intäktsökningar

Förstärkning budgetram	+4.140
Delegering inom LSS verksamheter	+4.000
	+8.140

Kostnadsökningar

Ingen avgift för förbrukningsartiklar inom vård och omsorgsboende	-400
Hyressättning LSS-bostäder	- 150
Uppdrag eff./åtgärder verkställighet förv.chef	- 7.590
	0

Kultur- och fritidsnämnden

Öpartiet vill att kommunen tar väl vara på sina världsarv och kulturskatter och utveckla dem. Kulturens övärld är också av stort intresse för externa besökare vilket kräver marknadsföring och rikhaltig information. Det finns ett behov av turistinformation, både som ett stationärt informationscentrum i tätorten och med informationstavlor på en mängd platser. Kulturen ska självklart genomsyra all verksamhet i kulturens övärld. Kultur har en dokumenterad stärkande, läkande och fördjupande inverkan på oss människor.

Kulturskola med individuell undervisning.

Barn och unga är vår framtid. Genom att både satsa på ett större programutbud av professionella kulturutövare för barn och unga och det pedagogiska arbetet kulturskola och skola, skapar vi en inspirerande uppväxtmiljö för alla, ger en meningsfull fritid och förebygger sociala problem på sikt.

Stödet till kulturföreningarna

Idag finns det ett stort antal kulturföreningar i kommunen. De är ofta den största kraften vad gäller initiativ och kreativitet på kulturområdet. Varje investerad krona i en kulturförening ger mångfalt igen. Vi måste därför se till att kunna erbjuda lokaler där det behövs och medel för behoven.

Lokaler för ungdomar

Vi vill även satsa på fler lokaler i alla delar av kommunen. De ska också rymma verksamhet för de ungas egna initiativ. Idag finns "ungdomsgårdarna" lite varstans, inte bara i fysiska byggnader. Därför är det viktigt att fritidsledarna följer ungdomarna. Utåtriktad verksamhet för att uppmuntra ungdomarna måste göras. Vi måste också arbeta för att våra unga flyktingar och invandrare får träffa andra ungdomar även utanför skolan och idrotten.

Idrottsföreningar

Våra idrottsföreningar har en stor betydelse för våra barns och ungdomars utveckling, hälsa och välbefinnande. Kroppskultur d v s idrott i alla former vare sig den är organiserad eller spontan ger också långsiktiga hälsofördelar, både för individen och för samhället. Förutom den prestationsinriktade idrotten är det viktigt att motion, spontanidrott och friluftaktiviteter får stort utrymme, och att både yngre och äldre kan delta.

Kulturhuset

Det är dags att biblioteket i centrum äntligen får bli det kulturhus som planerades för över 15 år sedan, detta kräver investeringar och snabba beslut, planer finns redan.

Intäktsökningar

Förstärkning av budgetram	+710
---------------------------	------

Kostnadsökningar

Avgifter kulturskolan	-60
Minskad verksamhet kulturskolan	-650

Byggnadsnämnden

Boendet betyder mycket för livskvalitén och att nekas bygglov utan rimlig grund kan påverka familjer mycket negativt. Medborgarna måste kunna uppleva handläggningen av bygglovsärende som rättvis, logisk och begriplig.

Om Ekerö kommun skall kunna utvecklas med förutsättningarna att vara en levande landsbygd av småstadskaraktär krävs väl genomtänkta långsiktiga planer i vilka innevånarna skall vara aktivt delaktiga, det är en viktig demokratisk fråga att politiken och tjänstemännen i nära dialog med invånarna bygger framtidens Ekerö. Vi ställer oss inte bakom Ekeröalliansens tidigare införda byggtaxa, med motiveringen att den inte kan anses som rättvis. Den kommer också medföra en nedmontering av kommunens landsbygd i och med att det blir betydligt dyrare att bygga utanför detaljplanelagt område, vilket motverkar Öpartiets vision, att hela Ekerö kommun ska leva.

Miljönämnden

Vi vill att Ekerös miljökontor ska fortsätta att arbeta för en god och hälsosam miljö i Ekerö i enlighet med modern vetenskap. Vi ligger mitt i östra Mälarens vattenskyddsområde och det Ekerö kommuns miljökontor arbetar med påverkar dricksvattenkvaliteten för hela Stockholmsområdet. Kontoret ska även vara ännu mer delaktigt i kommunens Agenda 2030-arbete samt Parisavtalet, särskilt vad gäller klimatanpassningen av Ekerö. Det är viktigt att prioritera arbete med att få bort mikroplaster och verka för en giftfri miljö.

Plaster har utgjort en stor del av vår vardag men nu riskerar vår värld att kvävas av plaster i jord, sjöar och hav med oöverblickbara konsekvenser för allt levande, så även i vår del av världen. Det är därför av stor vikt att vi på alla sätt minimerar risken att plaster kommer ut i kretsloppet. I konstgräsplaner utgör fragmenterade bildäck eller i bästa fall mindre giftigt gummi basen, detta måste naturligtvis upphöra då främst de förstnämnda innehåller giftiga

och reproduktionsstörande ämnen och snarast ersättas med miljövänliga material. Även om det vidtas åtgärder via fällor för att minimera risken att mikroplaster lämnar konstgräsplaner är inte detta tillräckligt då det trots dessa åtgärder kan komma ut via kläder och skor.

Kommunstyrelsen

Har ett övergripande ansvar för styrning och ledning, övergripande ekonomiskt ansvar samt personalansvar. Kommunstyrelsen har vidare ett strategiskt ansvar för kommunens långsiktiga utveckling i och med sitt samordnande och beredande ansvar.

I tidigare budget för 2022 och 2023 såg vi med oro på Ekeröalliansens skattesänkning med 30 öre. Detta innebär minskade skatteintäkter på motsvarande 27 mkr 2022, 28 mkr 2023, totalt 55 mkr. Detta också samtidigt som det byggts ett badhus där driftbudgeten för badhuset redan i inledningen visar på ett budgetunderskott på lite över 14 mkr, slutnotan hittills blev 34 miljoner mer totalkostnaden blev 264 miljoner. I Ekeröalliansens budgetförslag sedan valet 2018 och numera mittenstyret läggs förslag på effektiviseringar i samtliga nämnder, en benämning som i själva verket ska benämnas besparingar i verksamheten, alternativt höjningar av avgifter i olika former. Till skillnad mot mittenstyret vill vi i stället återta tidigare skattesats på **19,25**. Vi känner oss också tvungna till att tillfälligt öka uttaget ytterligare med **11,3 öre**. Detta för att minimera neddragningar inom kommunens kärnverksamhetsområden skola, vård och omsorg som är väntade år 2025 och 2026.

Hållbarhet och Demokrati och vitalisering

För att kunna arbeta mer visionärt och framtidsinriktat anser vi att mer fokus ska läggas på att samordna arbetet med hållbarhet och dialog över alla kommunens verksamheter och ansvarsområden.

Ungdomars medborgarinflytande

Det är hög tid och dags för att låta de ungas röst göra sig hörda i politiken. Öpartiet vill införa en mer reell demokrati. Kommunmedborgarnas röster både unga som äldre måste få utrymme att kunna påverka politiken mellan valen i Ekerö kommun.

Vi kan konstatera att tanken med inrättandet av Idélabbet inte har genererat till ökad demokrati och inflytande för kommunens invånare, allra helst kommunens ungdomar, som det var tänkt från början. Trots alla möten och evenemang tillsammans med oss alla.

Kommunen måste därför vidga medborgarinflytandet på annat sätt. Ett sätt är att införa öppna nämndsammanträden och införa möjligheten att lägga medborgarförslag direkt till Kommunfullmäktige, införandet av Speakapp är ett annat. m.m. Detta ökar en sund dialog mellan kommuninvånarna och politiken vilket gör ett gott samhälle där människor kan engagera sig och ges möjlighet till reellt inflytande.

I och med förflyttningen av samhällsbyggnadsutskottet och miljö- och hållbarhetsutskottet till KS au skapas en effektivare organisation. Syftet är att KS au och kommunstyrelsen ska ha helhetsansvaret och större rådighet i det långsiktiga samhällsbygget. Vi vill att det ska arbetas utifrån Vision – Dialog – Förankring – Genomförande, där kommunikation får en hög prioritet. Målet är att kommunen ska utvecklas i alla delar och tillsammans med lokalsamhället.

Vi ser också ett behov av att det görs kostnadsberäkningar både utifrån kommunal och privat drift där så är möjligt inför beslut om extern entreprenad, för att på så vis kunna ta ställning till vilket alternativ som skulle gynna skattekollektivet.

I Ekeröalliansens tidigare förslag till budget framgick en redovisning av lokalbeståndet i den s.k. lokalbanken. Inom regelverket för internsystem sammanställs hyresobjekt utan någon betalande hyresgäst, vilket gör att det under budgetperioden ska fastställa en strategisk avvecklingsplan för de objekt som där det saknas en intern hyresgäst och där objekten inte bedöms tjäna de kommunala kärnverksamheterna. Dessa objekt är Kulturhuset, Adelsö Uppgården, Skå skola (f.d. auktionshus), Stranden och Sundby kvarn. Dessa är objekt som vi i Öpartiet anser att vi som kommun ska ha ett fortsatt ansvar för med hänvisning till dess historia.

Gång och cykelvägar

Kommunen måste satsa mer på gång och cykelvägar, framför allt i ytterområdena. Cyklister som väljer att cykla på våra trafikerade bilvägar utgör både en fara både för sig själva och för övrig trafik. Cykelbanor längs de befintliga vägarna kräver inga stora ingrepp. De ger en vinst i säkerhet för cyklister och en attraktion för turister. Befintliga cykelvägar måste också förses med belysning där sådana saknas. Det är många kommuninvånare som i stället för att skjutas i bil skulle välja att cykla om det fanns belysta cykelvägar.

Klimatinvesteringar

Vi vill att solceller installeras på samtliga befintliga och kommande kommunala fastigheter samt att kommunens fordonspark enbart innehåller i första hand elfordon och i andra hand hybridfordon.

Intäktsökningar

Förstärkning budgetram	+1.311
------------------------	--------

Kostnadsökningar

Ändrad frekvens av snöröjning	-400
-------------------------------	------

Ändrad frekvens av minskad skötsel, grönytor	-911
--	------

	0
--	----------

Centralpolitisk organisation

Öpartiet föreslår att de politiska kostnaderna enligt KFS för Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott och Klimat- och hållbarhetsutskott utgår och läggs under Kommunstyrelsens arbetsutskott, för att skapa en effektivare organisation och därmed ge möjlighet till att stärka upp kommunens kärnverksamheter inom skola vård och omsorg. Vi föreslår även att de 3 inrättade kommunalrådsposterna ska avslutas. Sammantaget genererar detta **1.623 mkr**.

Förstärkningar i budgetram

Återställande av uttag Skattesats 19.25	+3.000
Utökning av skattesats med 11,3 öre	+11.030
Kostnader för KSsbu, KSku, samt minskning av 3 kommunalråd	+1.623
Borttagande av julbord och smörgåsar och bullar till politiker	+200
Minskad ersättning av förlorad arbetsförtjänst genom att senarelägga Nämndsammanträdena	+208
	+16.061

Årets resultat **0**

Vi anser att samtliga investeringar som inte startats ska pausas, för att minimera upplåningen i en svår ekonomisk period och därmed deltar vi inte i beslut för investeringsbudgeten 2024 - 2028. Vi deltar inte heller i beslut för inriktningsbudgeten med plan 2025 - 2026.

